

Afgørelser – Reg. nr.: 02777.06

Fredningen vedrører: Bovet

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet 10-02-1964

Fredningsnævnet 30-03-1962

Kendelser

Deklarationer

OVERFREDNINGSNÆVNET >

U D S K R I F T

af

OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSESPROTOKOL.

År 1964, den 10. februar, afsagde Overfredningsnævnet følgende

k e n d e l s e

i sagen nr. 1568/62 vedrørende fredning af et kystområde mellem Krogen og Bovet i Byrum sogn på Læsø.

I den af fredningsnævnet for Hjørring amtsrådsreds den 30. marts 1962 afsagte kendelse hedder det:

"Ved skrivelse af 27. februar 1961 indbragte Fredningsplanudvalget for Hjørring og Thisted amter i medfør af § 38, jfr. § 1 i lovebekendtgørelse nr. 106 af 21. marts 1959 om naturfredning for fredningsnævnet spørgsmålet om fredning af et ca 65 ha stort kystområde mellem Krogen og Bovet i Byrum sogn på Læsø omkring offentlig bivej nr. 1, omfattende arealet mellem vejen og havet og en bræmme af indtil 200 meters bredde landværts vejen på den ca 2,5 km lange strækning.

Fredningspåstanden går i hovedtræk ud på, at hele området bevares i sin nuværende tilstand, og at bebyggelse, beplantning, påfyldning og afgravning forbydes samt på, at der tilsikres almenheden ret til frit ophold på arealet mellem vejen og havet og adgang dertil ved overkørsler og gange, der fastlægges af vejbestyrelsen.

Som begrundelse for fredningspåstanden anfører fredningsplanudvalget i sin nævnte skrivelse af 27. februar 1961, følgende:

"1. Offentlig bivej nr. 1, som er den væsentligste forbindelsesvej på øen i vest - østlig retning, forløber på dette sted i en afstand af ca 100 meter fra kysten. Det anses for værende af stor betydning at holde denne udsigt over bugten fra vejen fri for bebyggelse,

ligesom en brømme af det vildtvoksende naturlandskab langs nord-siden af vejen bør friholdes for bebyggelse.

2. En del af arealet syd for vejen er underlagt den i naturfredningslovens § 25 indeholdte bestemmelse om 100 m byggelinie fra strandbred.
3. Fredningssagen er rejst i forbindelse med fredningsplanudvalgets ekspedition af et udstykningsandragende fra matr.nr. 164c, Byrum by og sogn, hvor der ønskes frastykket 2 parceller til sommerhusbebyggelse umiddelbart nord for bivej 1."

Fredningsforslaget omfatter helt eller delvist følgende ejendomme, alle af Byrum by og Rønnerne, Byrum sogn:

Matr.nr.	Ejer.
145 <u>c</u> , 146 <u>k</u> , 146 <u>v</u> , 164 <u>d</u> ,	Bernhard Svendsen, Bangsbo, Læsø.
147 <u>d</u> ,	Nik. B. Jensen, Bangsbo, Læsø.
151 <u>b</u> , 153 <u>c</u> , 157 <u>g</u> , 157 <u>e</u> , 157 <u>f</u> ,	Ingemann Svendsen, Bangsbo, Læsø.
162,	Jacob C. Jensen, Byrum.
164 <u>f</u> ,	Boghandler P. Florél, Byrum.
164 <u>g</u> ,	Hotelejer Mogens Jensen, Østerby.
169 <u>k</u> ,	Svend S. Svendsen, Nordgård, Byrum.
169 <u>b</u> , 169 <u>h</u> ,	Fru Helga Skjernå, Bangsbo, Læsø.
175 <u>a</u> ,	Thomas H. Jensen, Byrum.
175 <u>c</u> ,	Eli Christensen, Bangsbo, Læsø.
180 <u>a</u> ,	Sigv. J. Sørensen, Lille Østergård, Byrum.
183 <u>a</u> ,	Niels Chr. Larsen, Søborggård, Byrum.
183 <u>c</u> ,	N. Chr. Zinck Jensen, Stenbjerggård, Byrum.
192 <u>d</u> , 192 <u>e</u> ,	Enkefru Kristine Pedersen, Østerby, Læsø.
196 <u>b</u> ,	Konstruktør W. J. de Lorenzi, Torsgårdsvej 105, København NV.
196 <u>c</u> ,	Guldsmed Johs. Nielsen, Gl. Kongevej 89, København V.

Matr.nr.	Ejer.
196 <u>d</u> ,	Ejendomsmægler Aage Søndergård, Kongevejen 90, Lyngby.
196 <u>e</u> ,	Antikvitetshandler, fru Magda Pedersen, Baggesensgade 34, København N.
196 <u>f</u> ,	Inspektør Edgar Smed, Paralleelvej 9, Hvidovre.
196 <u>g</u> ,	Advokatfuldmægtig Aage Lund Pedersen, Idskovvej 11, Dybvad.
196 <u>h</u> ,	Fabriksarbejder Knud Furdal, "Maglemosen", Bukkerup pr. Hvalsø.
200 <u>c</u> , 200 <u>d</u> ,	Poul W.Olsen, Østerby, Læsø.
200 <u>b</u> ,	Senius Olsen, Helmgård, Byrum.
202 <u>c</u> ,	Johs. S.Melchiorsen, Østerby, Læsø.
204 <u>h</u> ,	Vognmand Edvin Jensen, Lundeborgvej 14, Hellerup.
204 <u>g</u> ,	Boet efter Jens William Nielsen, Østerby, Læsø, v/ skifteretten i Frederikshavn.
204 <u>f</u> ,	Købmand Carlo Stoklund, Brostræde 3, Helsingør.

Naturfredningsrådet har anbefalet forslaget gennemførelse og lægger stor vægt på, at udsigten fra vejen udover den smalle kystbrænne bevares.

Fredningsnævnet har behandlet sagen i møder den 25. september og 6. december 1961 med lodsejerne, repræsentanter for Fredningsplanudvalget, Danmarks Naturfredningsforening og Læsø sogneråd.

Danmarks Naturfredningsforening har anbefalet fredning, mens sognerådet har bemærket, at det finder områdets udstrækning nord for vejen rigelig stor, men iøvrigt har sognerådet intet at indvende imod fredningen.

Fredningsplanudvalget har fremhævet det nødvendige i en fornuftig planlægning af øens sommerhusbyggeri af hensyn til den stigende turisme og har bemærket, at forbudet mod bebyggelse ikke er tænkt at skulle omfatte landbrugsbygninger, ligesom fredningsplanudvalget intet har at indvende imod, at enkelte lodder i forbindelse med allerede dyrkede arealer i den vestlige del af området opdyrkes.

Ejernes påstande og bemærkninger.

Et flertal af lodsejerne har protesteret imod fredningen, og de har krævet fuldstændig erstatning for de ved fredningens gennemførelse pålagte rådighedsindskrænkninger.

Ejeren af matr.nr. 145c, 146k, 146v og 164d, Bernhard Svendsen, har krævet 1000 kr. pr. ha for arealet syd for vejen og 3000 kr. pr. ha for arealet nord for vejen, foruden erstatning for nedgang i ejendommens handelsværdi. Ejeren har anført, at det tilskyllede areal er han bedste græsningsjord.

Ejeren af matr.nr. 147d, Nik.B.Jensen, har krævet 3000 kr. pr. ha for arealet nord for vejen og har forbeholdt sig at beplante en sandvold langs vejen lige nord for denne. Han har anført, at han ikke er interesseret i at sælge til sommerhusbebyggelse, men ønsker at fortsætte med at dyrke sin jord.

Ejeren af matr.nr. 151b, 153c, 157g, 157e og 157f, Inge-mann Svendsen, har krævet erstatning som ejeren af matr.nr. 145c, m.fl. og har anført, at han er budt 1.000 kr. pr. td. land plus eventuel fredningserstatning for sommerhusparceller nord for vejen. Ejeren har forbeholdt sig at pløje en strimmel jord langs vejen for at forbedre græsningen.

Ejeren af matr.nr. 164f, Peter Florél, har krævet $\frac{1}{3}$ af sin købesum, 1000 kr., eller 333 kr. 33 øre, for fredningen, der omfatter ca $\frac{1}{3}$ af den købte parcel.

Ejeren af matr.nr. 164g, hotelejer Mogens Jensen, har krævet 2.000 kr. i erstatning, dog kun 1.000 kr., såfremt fredningen ikke bliver til hinder for udnyttelse af parcellen til ørreddamme, og så-

fremt han kan anbringe et lille redskabsskur ved en bevoksning ved vejen skjult fra denne.

Ejerinden af matr.nr. 169b og 169h, fru Helga Skjernå, har ikke opgjort sit krav, men har overladt erstatningsfastsættelsen til nævnet.

Ejeren af matr.nr. 175a, Thomas Jensen, har i erstatning krævet 1.000 kr. pr. ha, idet han dog har erklæret sig tilfreds med ialt 3.000 kr. for fredning af det ca 3,4 ha store areal.

Ejeren af matr.nr. 175c, Eli Christensen, har krævet 1.000 kr. pr. ha for fredningen.

Ejeren af matr.nr. 180a, Sigvard Sørensen, har krævet 3.000 kr. pr. ha for fredningen.

Ejeren af matr.nr. 183a, Niels Chr. Larsen, har krævet 3.000 kr. pr. ha for arealet nord for vejen. Ejeren har forbeholdt sig at opdyrke enkelte lodder og plante læbælter og har ønsket fredningslinien lagt nærmere vejen, i en afstand af 100 meter i parcellens østskel og ca 150 meter i vestskellet. Derved vil nogle høje, byggeegnede sandbanker gå fri af fredningen.

Ejerinden af matr.nr. 192d, 192e, har ønsket fredningslinien lagt ca 100 meter nord for vejen, således at en sandbanke går fri af fredningen.

Ejeren af matr.nr. 196b, de Lorenzi, har ønsket fredningslinien lagt noget sydligere, da der ellers kun bliver ca 20 meter frit areal til nordskellet. Ejeren har oplyst, at han har solgt de små parceller, matr.nr. 196g m.fl., for ca 350 kr. pr. stk. fra ejendommen, som han har købt for ca 10 år siden for et par tusind kroner.

Ejeren af matr.nr. 196g, Aage Lund Pedersen, har krævet fuld-
stændig erstatning for fredningen og har anført, at der har været rets-
sag om parcellen, og at syns- og skønsmand under retssagen omkring

nyttår 1959/60 ansatte parcellens værdi til 450 kr. Ejeren mener, at parcellen i dag som følge af prisstigningen er 1000 kr. værd. Ejeren har bedt nævnet overveje muligheden af, at kommunen overtager parcellen.

Ejeren af matr.nr. 200b, Senius Olsen, og ejeren af matr.nr. 200c og 200d, Poul W.Olsen, har ønsket fredningslinien lagt ca 150 meter nord for vejen, således at nogle sandbanker går fri af fredningen. Ejeren af matr.nr. 200b har anført, at 500 kr. for arealet nord for vejen - efter forslaget 0,54 ha - må være en passende erstatning. For arealet syd for vejen forlanger han noget mindre.

Vedrørende matr.nr. 204f er oplyst, at denne ejendom under fredningssagens gang i forbindelse med matr.nr. 204d, Byrum by og Rønnerne, og 47 og 53, Østerby, ialt ca 7,7 ha, af Johannes Melchior- sen er solgt til købmand Carlo Stoklund, Helsingør, for en købesum af 25.000 kr. Endeligt skøde er tinglyst 22/12 1961. Carlo Stoklund har forlangt 15.000 kr. i erstatning for fredningen og har oplyst, at han har købt ejendommen med udstykning til sommerhuse for øje. På den købte ejendom er et gammelt bindingsværkshus med tangtag, men ejeren har anført, at dette hus ikke er af nævneværdig værdi.

Nævnet finder det værdifuldt at bevare den smukke ramme omkring øens vigtigste trafikåre, der på den omhandlede strækning forløber langs kysten, og kan i det hele tilslutte sig fredningsplanudvalgets påstand og begrundelse, dog at det findes tilstrækkeligt på den østligste strækning, som af lodsejerne ønsket, at frede en bræmme på 150 meter nord for vejen. Idet nævnet finder, at betingelserne i naturfredningslovens § 1 for fredning er tilstede, vil området være

at frede som nedenfor nærmere bestemt og som afgrænset på vedhæftede kort.

Fredningens indhold.

Fredningsnævnet fastsætter følgende bestemmelser for området:

Arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand og må ikke beplantes, planeres, opfyldes eller opgraves. Arealerne må ikke bebygges. Skure, boder, master og andre skæmmende indretninger må ikke opsættes, og der må ikke anbringes hegn, bortset fra nødvendige kreaturhegn.

Der tillægges almenheden ret til færdsel til fods og ophold på de udyrkede arealer mellem vejen og havet. Al færdsel i området sker på eget ansvar og efter fredningsnævnets anvisninger og ordensregler. Campering og båltænding er forbudt.

Arealerne må iøvrigt benyttes som hidtil. Kreaturgræsning, jagt, fiskeri, indsamling af bær og frugter må fortsat finde sted. De dyrkede arealer må fortsat dyrkes.

Fredningen er ikke til hinder for:

At der under nævnets censur opføres de for landbrugsdriften fornødne bygninger,

at der anlægges vige- eller rastepladser i det omfang, vejbestyrelsen godkender indretning af sådanne, og

at ejeren af matr.nr. 147d beplanter sandvolden nord for vejen.

Det tilføjes, at de allerede for området gældende indskrænk-

ninger i rådigheden ifølge sundhedsvedtægten, naturfredningsloven, vejbestyrelsesloven m.m. fortsat er gældende uanset fredningen.

Erstatningerne.

Der er ikke tinglyst byplan for området. Grundværdi til ejendomsskyld er fra 30 - 150 kr. pr. ha.

Ved erstatningsfastsættelsen har nævnet lagt vægt på de allerede for området gældende indskrænkninger i ejerrådigheden, herunder at der for arealet mellem vejen og havet allerede ifølge tinglyst deklARATION gælder forbud mod bebyggelse m.v. efter naturfredningslovens § 25, stk. 1, ligesom almenheden allerede ifølge naturfredningslovens § 23, stk. 1, har adgang til færdsel til fods på den for græsvækst blottede strandbred. Endvidere er hensyn taget til, at bivej nr. 1 gennem området er adgangsbegrænset efter vejbestyrelseslovens § 35, således at udstykning til sommerhusbebyggelse ville medføre lange og bekostelige adgangsveje og for flere parcellers vedkommende være umulig. Også sundhedsmæssig krav for sommerhusbebyggelse ville for mange parcellers vedkommende vanskeligt kunne efterkommes og store dele af området er fugtig jord med høj grundvandstand og uegnet til bebyggelse.

Efter en bedømmelse af samtlige forhold og under hensyntagen til det af lodsejerne anførte og oplyste, fastsætter fredningenævnet følgende erstatninger til de enkelte ejere:

Matr.nr.	Ejer.	Erstatning.
145 <u>c</u> ,146 <u>k</u> 146 <u>v</u> ,164 <u>d</u> .	Bernhard Svendsen. Areal, ialt ca 7,51 ha. Heraf syd for vejen ca 6,07 ha. Det på kortet viste tilskyllede areal kunne ses under	

Matr.nr.	Ejer.	Erstatning.
	nævnets besigtigelse i september 1961, medens den ikke overskyllede bræmme ikke var væsentlig større her end midt på strækningen under besigtigelsen i december 1961, da der var højvande. For areal syd for vejen 600 kr. For areal nord for vejen <u>1400 kr.</u>	2.000 kr.
147d	Nik.B.Jensen. Areal ialt, ca 3,93 ha. Heraf syd for vejen ca 2,81 ha. Syd for vejen 350 kr. Nord for vejen <u>1100 kr.</u>	1.450 kr.
151b,153c,157g, 157e,157f.	Ingemann Svendsen. Areal, ialt ca 10,16 ha. Heraf syd for vejen, 6,32 ha. Syd for vejen 650 kr. Nord for vejen <u>3400 kr.</u>	4.050 kr.
162	Jacob C.Jensen. Areal, ialt 0,64 ha. Heraf syd for vejen, ca 0,34 ha. Syd for vejen 50 kr. Nord for vejen <u>250 kr.</u>	300 kr.
164f	P.Florél. Areal ca 0,86 ha, det hele beliggende nord for vejen.	650 kr.
164g	Mogens Jensen. Areal, ialt ca 0,88 ha, det hele beliggende nord for vejen. Ejerens ønske om ørreddamme og et skur kan ikke imødekommes.	650 kr.
169k	Svend S.Svendsen. Areal ialt ca 0,45 ha. Heraf syd for vejen, ca 0,22 ha. Areal syd for vejen 25 kr. Areal nord for vejen <u>175 kr.</u>	<u>200 kr.</u>
	transport	9.300 kr.

Matr.nr.	Ejer.	Erstatning.
169 <u>b</u> , 169 <u>h</u> ,	Helga Skjernå. Areal, ialt ca 4,36 ha. Heraf syd for vejen, ca 1,35 ha. Syd for vejen 150 kr. Nord for vejen <u>2250 kr.</u>	transport 9.300 kr. 2.400 kr.
175 <u>a</u>	Thomas H.Jensen. Areal, ialt ca 3,39 ha. Heraf syd for vejen, ca 0,74 ha. Syd for vejen 100 kr. Nord for vejen <u>2000 kr.</u>	2.100 kr.
175 <u>c</u>	Eli Christensen. Areal, ialt ca 1,72 ha. Heraf syd for vejen, ca 0,39 ha. Areal syd for vejen 50 kr. Areal nord for vejen <u>1000 kr.</u>	1.050 kr.
180 <u>a</u>	Sigv. J.Sørensen. Areal, ialt ca 3,12 ha. Heraf syd for vejen, ca 0,80 ha. Areal syd for vejen 100 kr. Areal nord for vejen <u>1750 kr.</u>	1.850 kr.
183 <u>a</u>	Niels Chr. Larsen. Areal ialt ca 5,41 ha, heraf syd for vejen ca 2,01 ha. Ejeren må efter nærmere aftale med fredningsnævnet opdyrke nogle agre i den nordlige del af arealet nord for vejen. Syd for vejen 200 kr. Nord for vejen <u>2900 kr.</u>	3.100 kr.
183 <u>c</u>	N.Chr. Zink Jensen. Areal, ialt ca 1,35 ha. Heraf syd for vejen, ca 0,44 ha. Syd for vejen 50 kr. Nord for vejen <u>700 kr.</u>	<u>750 kr.</u> transport 20.550 kr.

Matr.nr.	Ejer.	Erstatning.
	transport	20.550 kr.
192 <u>d</u> , 192 <u>e</u>	Kristine Pedersen. Areal ialt ca 3,76 ha. Heraf syd for vejen, ca 1,29 ha. Syd for vejen 130 kr. Nord for vejen <u>1870 kr.</u>	2.000 kr.
196 <u>b</u>	W. de Lorenzi. Areal, ialt ca 1,89 ha. Heraf syd for vejen, ca 0,82 ha. Syd for vejen 80 kr. Nord for vejen <u>770 kr.</u>	850 kr.
196 <u>c</u>	Johs. Nielsen. Areal, ca 0,12 ha, det hele beliggende nord for vejen.	100 kr.
196 <u>d</u>	Aage Søndergaard. Areal, ca 0,14 ha, det hele beliggende nord for vejen.	100 kr.
196 <u>e</u>	Magda Pedersen. Areal, ca 0,10 ha, det hele beliggende nord for vejen.	100 kr.
196 <u>f</u>	Edgar Smed. Areal, ca 0,10 ha, det hele beliggende nord for vejen.	100 kr.
200 <u>c</u> , 200 <u>d</u>	Poul W. Olsen. Areal, ialt ca 1,81 ha. Heraf syd for vejen, ca 0,61 ha. Syd for vejen 100 kr. Nord for vejen <u>900 kr.</u>	1.000 kr.
200 <u>b</u>	Senius Olsen. Areal, ialt ca 0,63 ha. Heraf syd for vejen, ca 0,22 ha. Syd for vejen 25 kr. Nord for vejen <u>325 kr.</u>	<u>350 kr.</u>
	transport	25.150 kr.

Matr.nr.	Ejer.	transport	Erstatning.
2o2c	Johs. S.Melchiorsen. Areal, ialt ca 2,12 ha. Heraf syd for vejen ca 0,76 ha. Syd for vejen Nord for vejen	80 kr. <u>1o2o kr.</u>	25.15o kr. 1.1oo kr.
2o4h	Edvin Jensen. Areal, ialt ca 3,87 ha. Heraf syd for vejen, ca 1,52 ha. Syd for vejen Nord for vejen	15o kr. <u>175o kr.</u>	 1.9oo kr.
2o4g	Boet efter Jens William Nielsen. Areal, ialt ca 1,88 ha. Heraf syd for vejen, ca 1,34 ha. Syd for vejen Nord for vejen	15o kr. <u>4oo kr.</u>	 55o kr.
2o4f	Carlo Stoklund. Areal, ialt ca 0,38 ha, det hele nord for vejen.		<u>3oo kr.</u>
	Samlet areal: 6o,58 ha. Samlet erstatning:		29.ooo kr.

Erstatningerne, der vil være at forrente med 5% årlig fra kendelsens dato, udbetales til de foran anførte ejere, da ikke andre har givet møde og fremsat krav.

Erstatningerne udredes som nedenfor bestemt.

Nærværende kendelse vil være at tinglyse på de nedenfor anførte ejendomme med prioritet forud for pantegæld og med påtaleret for fredningsnævnet for Hjørring amtsrådskreds."

Konklusionen er sålydende:

"Ejendommene, matr.nr. 145c, 146k, 146v, 147d, 151b, 153c, 157g, 157e, 157f, 162, 164f, 164d, 164g, 169k, 169h, 169b, 175a, 175c, 180a, 183a, 183c, 192d, 192e, 196b, 196f, 196e, 196c, 196d, 200c, 200b, 200d, 202c, 204h, 204g og 204f, Byrum by og Rønnerne, Byrum sogn, fre-des som foran bestemt og som afgrænset på vedhæftede kort.

I erstatning udbetales til lodsejerne de foran nævnte beløb, ialt kr. 29.000,- med renter 5% årlig fra kendelsens dato.

Af erstatningen udredes de tre fjerdedele af statskassen. Den sidste fjerdedel udredes af Hjørring amtsfond og de i amtsråds-kredsen beliggende købstæder efter folketal i henhold til den senest offentliggjorte folketælling. "

Kendelsen er forelagt Overfredningsnævnet i henhold til naturfredningslovens § 19, stk. 3, hvorhos den er indanket af følgende lodsejere: Bernhard Svendsen, Nik.B.Jensen, Ingemann Svendsen, Mogens Jensen, Eli Christensen, Sigv.J.Sørensen, Niels Chr.Larsen, Kristine Pedersen, Johs.Nielsen, Edvin Jensen, Hanne Rosted og Carlo Stoklund.

Endvidere er kendelsen indanket af fredningsplanudvalget for Hjørring og Thisted amter med påstand om, at fredningsgrænsen for den østlige del af fredningen ændres fra 150 m til 200 m nord for den offentlige bivej.

Under sagens behandling for Overfredningsnævnet er det oplyst, at revisor Kurt Pomdan, Amagertorv 29, K., og tømrermester Keld Burrild, Grusbakken 4, Gentofte, i fællesskab har erhvervet ejendom-

men, matr.nr. 200b, 200c og 200d, og at ejendommen, matr.nr. 204g, er overdraget til frøken Hanne Rosted, "Bette Bro", Klitten, Læsø.

Overfredningsnævnet har den 27. september 1962 besigtiget arealerne og forhandlet med de mødte lodsejere og repræsentanter for fredningsnævnet for Hjørring amtsrådsreds, fredningsplanudvalget for Hjørring og Thisted amter samt Læsø sogneråd.

Overfredningsnævnet har herefter besluttet i det væsentlige at stadfæste kendelsens fredningsbestemmelser. Grænserne for det fredede areal bibeholdes, men i afsnittet "Fredningens indhold" foretages følgende ændringer:

Tredie afsnit vedrørende almenhedens færdselsret på arealerne mellem vejen og havet ophæves således, at der ikke tillægges almenheden en videregående færdselsret, end den der fremgår af lovgivningens almindelige regler, herunder naturfredningslovens § 23.

Fjerde afsnit affattes således: "Arealerne må benyttes til almindelig landbrugsmæssig drift. Jagt, fiskeri, indsamling af bær og frugter må desuden fortsat finde sted."

Som nyt afsnit indføres: "Selvsået bevoksning vil uden udgift for lodsejerne kunne fjernes ved fredningsnævnets foranstaltning."

Under hensyn til disse begrænsninger i fredningens indhold har Overfredningsnævnet ikke ment at kunne fremsætte tilbud om højere erstatning end de ved kendelsen tilkendte, ligesom der især herefter ikke er grundlag for, at staten skulle overtage ejendomsretten til arealerne, således som en enkelt lodsejer har nedlagt påstand om.

Herefter har 5 af de ankende lodsejere accepteret den af fredningsnævnet fastsatte erstatning.

Erstatningen til disse samt til ikke-ankende lodsejere udgør herefter:

Jacob C.Jensen, Byrum Læsø	300 kr.
Boghandler P.Florél, Byrum, Læsø	650 kr.
Hotelejer Mogens Jensen, Østerby, Læsø	650 kr.
Svend S.Svendsen, Byrum, Læsø	200 kr.
Fru Helga Skjernå, Bangsbo, Læsø	2.400 kr.
Thomas H.Jensen, Byrum, Læsø	2.100 kr.
Sigv.J.Sørensen, Lille Østergård, Byrum, Læsø	1.850 kr.
Niels Chr.Larsen, Søhøjgård, Byrum, Læsø	3.100 kr.
N.Chr.Zinck Jensen, Stenbjerggård, Byrum, Læsø	750 kr.
Enkefru Kristine Pedersen, Østerby, Læsø	2.000 kr.
Konstruktør W.J.de Lorenzi, Tomsgårdsvej 105, København N.V.	850 kr.
Ejendomsmægler Aage Søndergaard, Kongevejen 90, Lyngby..	100 kr.
Antikvitetshandler, fru Magda Pedersen, Baggesensgade 34, København N.	100 kr.
Inspektør Edgar Smed, Paralleelvej 9, Hvidovre	100 kr.
Revisor Kurt Pordan, Amagertorv 29, København K. og tømremester Keld Burrild, Grusbakken 4, Gentofte	1.350 kr.
Vognmand Edvin Jensen, Lundeborgvej 14, Hellerup	1.900 kr.
Johs.S.Melchiorson, Østerby, Læsø	1.100 kr.
	<u>ialt.....19.500 kr.</u>

Med nedenstående ankende lodsejere har Overfredningsnævnet ikke kunnet opnå mindelig overenskomst, og erstatningen til disse lodsejere er i henhold til naturfredningslovens § 20 af taxationskommissionen fastsat til følgende beløb:

Gårdejer Bernhard Svendsen	2.000 kr.
Gårdejer Nik.B.Jensen	1.500 kr.
Gårdejer Ingemann Svendsen	4.500 kr.
Gårdejer Eli Christensen	1.400 kr.
Guldsmed Johs.Nielsen	400 kr.
Købmand Carlo Stoklund	400 kr.
Frøken Hanne Rosted	700 kr.
	<hr/>
	ialt <u>10.900 kr.</u>

Et kort nr. HJ. 130, udvisende grænserne for det fredede område, der udgør ca 61,5 ha, er vedhæftet nærværende kendelse.

T h i b e s t e m m e s:

Den af fredningsnævnet for Hjørring amtsrådsreds den 30. marts 1962 afsagte kendelse vedrørende fredning af et kystområde mellem Krogen og Bovet i Byrum sogn på Læsø stadfæstes med de af det foranstående følgende ændringer.

I erstatning udbetales:

Gårdejer Bernhard Svendsen, Bangsbo, Læsø	2.000 kr.
Jacob C.Jensen, Byrum, Læsø	300 kr.
Boghandler P.Florél, Byrum, Læsø	650 kr.
Hotelejer Mogens Jensen, Østerby, Læsø	650 kr.
Svend S.Svendsen, Byrum, Læsø	200 kr.
Fru Helga Skjernå, Bangsbo, Læsø	2.400 kr.
Thomas H.Jensen, Byrum, Læsø	2.100 kr.
Gårdejer Eli Christensen, Bangsbo, Læsø	1.400 kr.
Sigv. J.Sørensen, Lille Østergård, Byrum, Læsø	1.850 kr.

Niels Chr.Larsen, Søjgård, Byrum, Læsø	3.100 kr.
N.Chr.Zinck Jensen, Stenbjerggård, Byrum, Læsø	750 kr.
Enkefru Kristine Pedersen, Østerby, Læsø	2.000 kr.
Konstruktør W.J.de Lorenzi, Tomsgårdsvej 105, Københav n NV.	850 kr.
Guldsmed Johs.Nielsen, Gl.Kongevej 89, København V...	400 kr.
Ejendomsmægler Aage Søndergaard, Kongevejen 90, Lyng- by	100 kr.
Antikvitetshandler, fru Magda Pedersen, Baggesens- gade 34, København N.	100 kr.
Inspektør Edgar Smed, Paralleelvej 9, Hvidovre	100 kr.
Revisor Kurt Pordan, Amagertorv 29, København K. og tømrermester Keld Burrild, Grusbakken 4, Gentofte..	1.350 kr.
Vognmand Edvin Jensen, Lundeborgvej 14, Hellerup	1.900 kr.
Johs.S.Melchiorson, Østerby, Læsø	1.100 kr.
Gårdejer Nik.B.Jensen, Bangsbo, Læsø	1.500 kr.
Gårdejer Ingemann Svendsen, Bangsbo, Læsø	4.500 kr.
Købmand Carlo Stoklund, Brostræde 3, Helsingør	400 kr.
Frøken Hanne Rosted, "Bette Brø", Læsø	700 kr.

alt med renter 5% p.a. fra den 30. marts 1962 at regne, og til be-
taling sker.

Af erstatningen, ialt 30.400 kr. foruden renter, udredes 3/4 af statskassen og 1/4 af Hjørring amtsfond og de i amtsråds kredsen beliggende købstadkommuner efter folketal i henhold til den senest offentliggjorte folketælling.

Udskriftens rigtighed
bekræftes
Kaas-Petersen
Kaas-Petersen.

FREDNINGSNÆVNET >

År 1962 den 30. marts afsagde fredningsnævnet for Hjørring
amtsrådsreds i

F.s. 647/1961:

Fredning af et kystområde mellem
Krogen og Bovet i Byrum sogn på
Læsø.

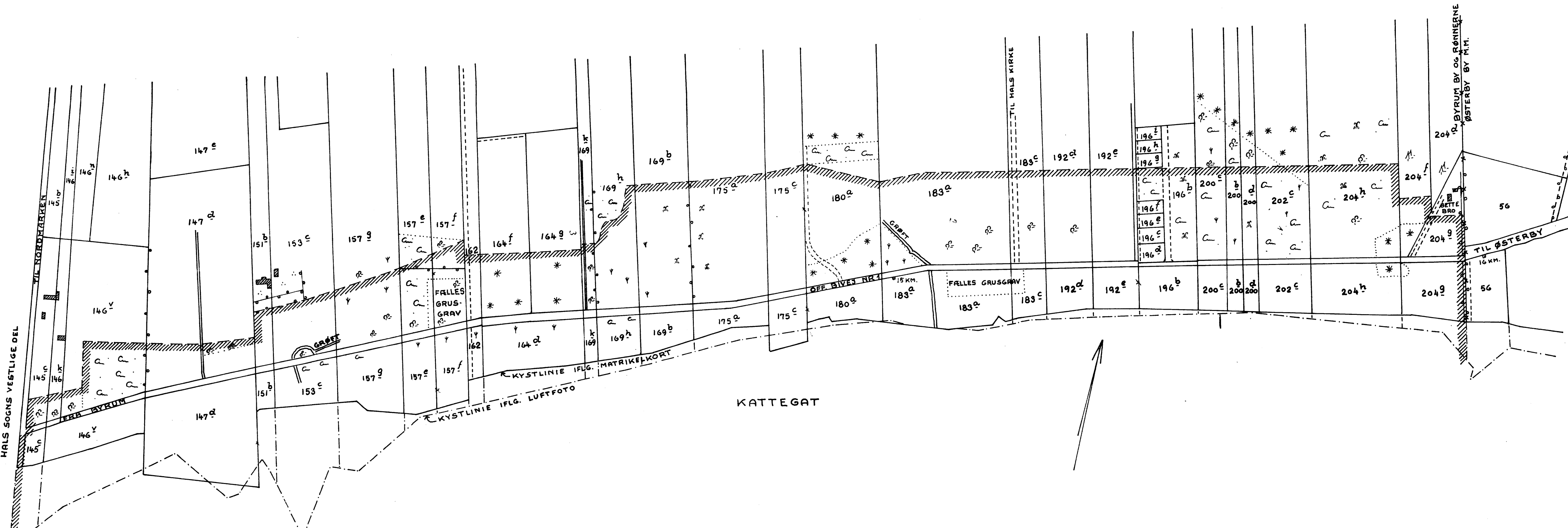
sålydende

k e n d e l s e :

Ved skrivelse

CITERET FULDT UD I OFN K AF 10/2 1964

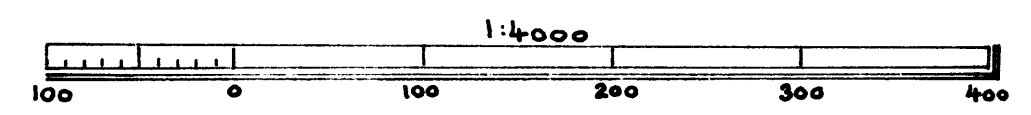
KORT>

////// GRANSE FOR FREDET AREAL

REG. NR. 02777.060

Naturfredningskonsulentens kontor
 København d. 14-11-63
 By: BYRUM, OG RØNNERNE.
 Sogn: BYRUM.
 Plan nr. HJ. 130

Terran af
Byrum By og Rønnerne

Byrum Sogn
Læsø Herred
Hjørring Amt

REG. NR. 02777.060

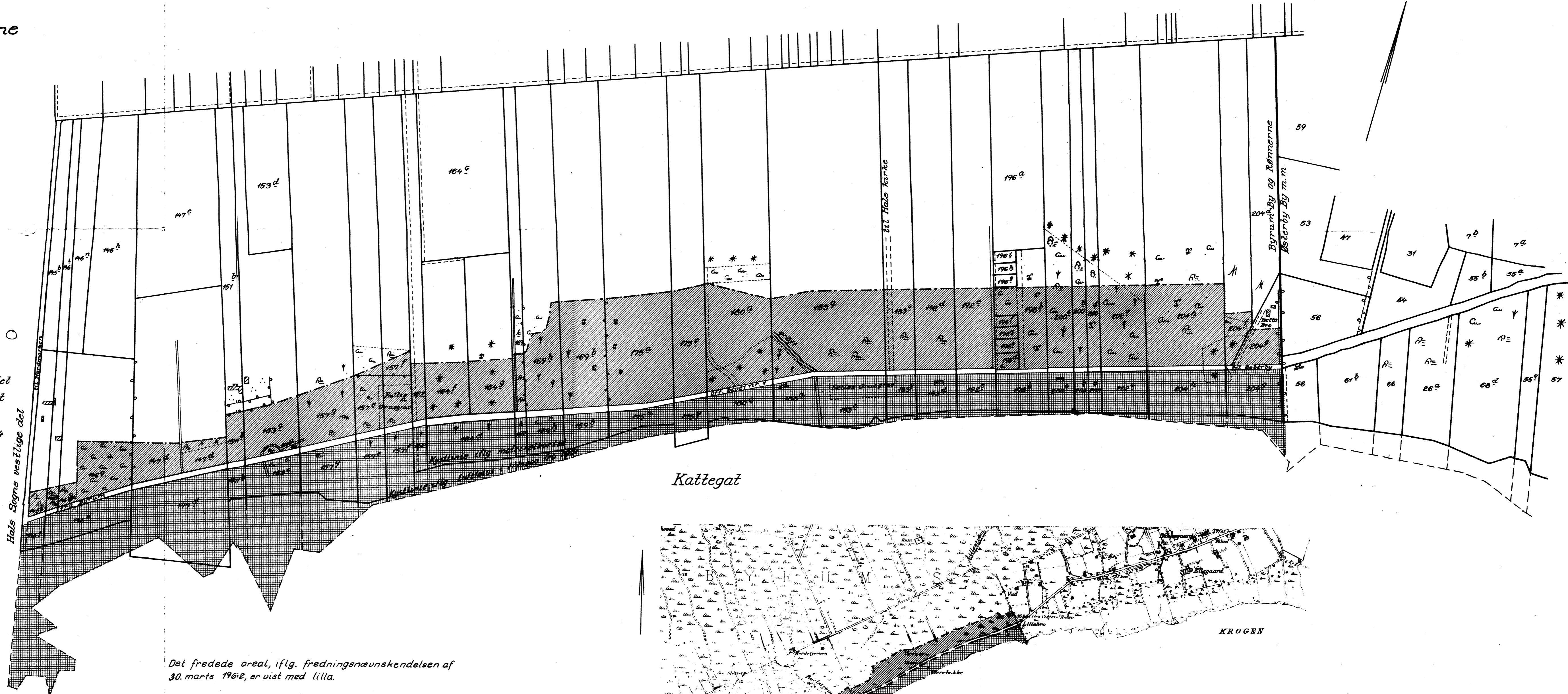
Udfærdiget som kopi af matrikelkortet
ført ajour til 22. aug. 1961. Suppleret
med signaturer efter opmåling
i aug. 1961 samt efter luftfotos fra 1954
af

1:4000

J.nr. 672/60 18177.

[Signature]
Landinspektør.

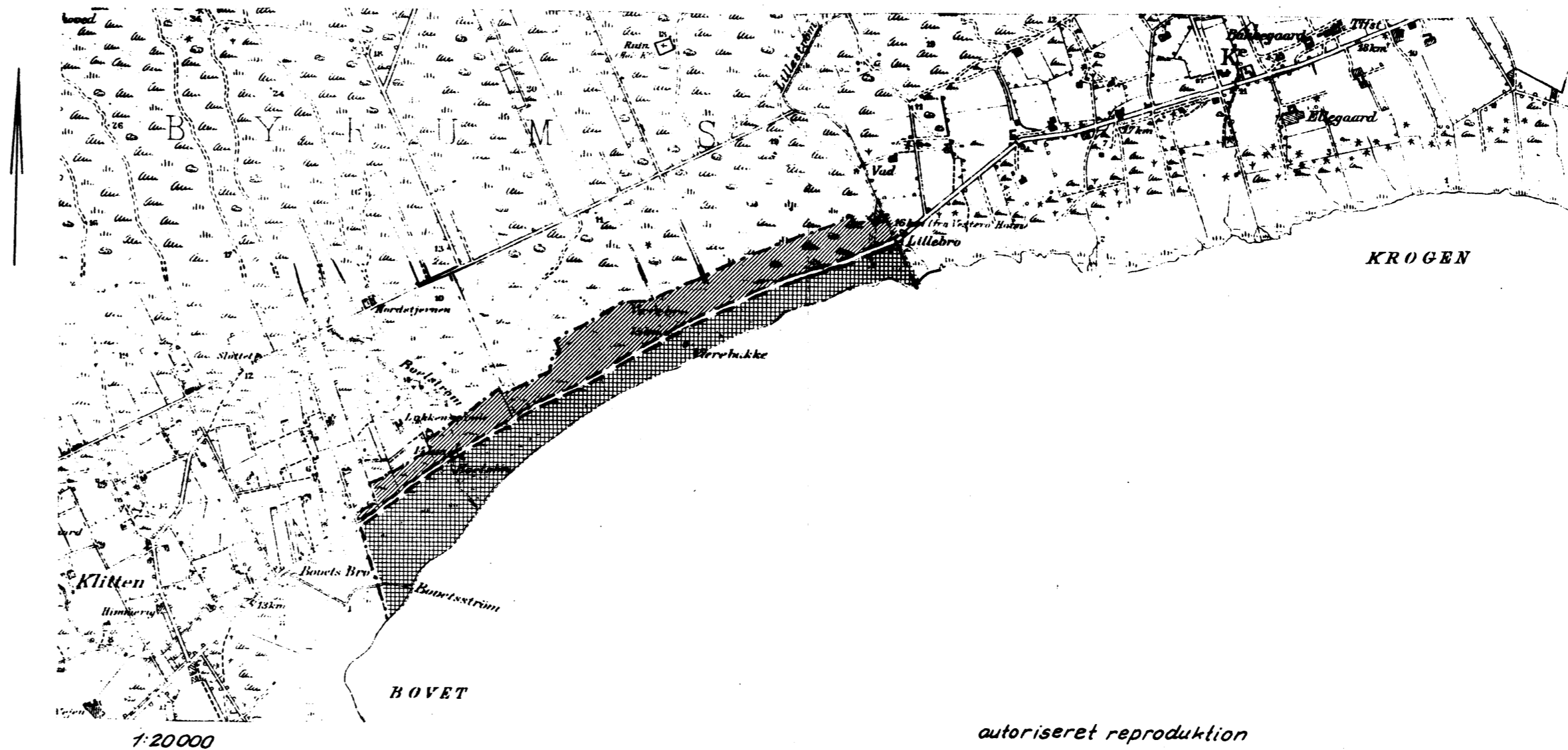
Hals Sogns vestlige del

Kattegat

Det fredede areal, iflg. fredningsnaevnskendelsen af
30. marts 1962, er vist med lilla.

- fredet med off. adgang
- fredet uden off. adgang

autoriseret reproduktion

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 02777.06

Dispensationer i perioden: 04-04-1990

Højri

REG. NR. 02777.060

FREDNINGSNÆVNET
NORDJYLLANDS AMTS NORDLIGE
FREDNINGSKREDS
JERNBANEGADE 12, 9800 HJØRRING
TLF. 98925677.

Den 4. april 1990.
FS 5/90.

Nordjyllands Amt,
Landskabskontoret,
Amtsgården,
Niels Bohrs Vej 30,
9220 Ålborg Øst.
Postboks 8300

Vedr. j.nr. 8-52-58-2/825-1-89.

Ved skrivelse af 10. januar 1990 har Nordjyllands amt ansøgt om fredningsnævnets tilladelse til at etablere en cykelsti langs landevej 632 fra Byrum til Østerby på Læsø.

Det ansøgte projekt forudsætter dispensation efter naturfredningslovens § 34 fra bestemmelserne i Overfredningsnævnets kendelse af 10. februar 1964 vedrørende fredning af et kystområde mellem Krogen og Bovet i Byrum sogn på Læsø, dispensation efter § 46 (strandbeskyttelseslinien) samt tilladelse efter naturfredningslovens § 47 a (åbeskyttelseslinien).

Fredningsnævnet har den 30. marts 1990 besigtiget den strækning, hvorpå cykelstien ønskes anlagt.

Det er oplyst, at stien af hensyn til udsigten ud over bugten ønskes anlagt på sydsiden af landevejen, at stien ønskes 2 1/2 meter bred med 1 meter brede rabatter i begge sider, og at den eksisterende grøft ikke vil blive sløjfet.

Jeg skal herved meddele, at fredningsnævnet har besluttet for sit vedkommende at meddele de fornødne dispensationer og tilladelse efter naturfredningslovens §§ 34, 45 og 47a. Nævnet har ved afgørelsen lagt vægt på, at formålet med fredningskendelsen har været at sikre udsigten fra vejen ud over bugten, og nævnet finder ikke, at det ansøgte projekt vil komme i strid med dette formål.

Fredningsnævnets afgørelse kan påklages til Overfredningsnævnet af blandt andre ansøgeren, Læsø kommune og Danmarks

S/14-142

Miljøministeriet, J.nr. SN
1211/14-0001
9 APR. 1990
Akt. nr. 1

Naturfredningsforening. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende. Tilladelsen må ikke udnyttes før klagefristens udløb. Er klage indgivet, må tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 5 år fra dato.

Med venlig hilsen

Munk-Petersen.

Fredningsnævnet for Nordjylland, nordlig del,
Telefon: 9968 8461,
Mail: nordjyllandnord@fredningsnaevn.dk

Den 21. juli 2019

FN-NJN-72/2018

Frederikshavn Kommune

Læsø Kommune

Hugo Barlach

Naturpleje på ejendommen, matr. nr. 169p Byrum By, Byrum, beliggende Linjevejen 18, Læsø.

Ved brev af 13. november 2018 rettede Frederikshavn Kommune henvendelse til Fredningsnævnet vedrørende naturpleje på et areal, matr. nr. 169p Byrum By, Byrum, tilhørende Hugo Barlach.

Ejendommen, hvis adresse er Linjevejen 18, Læsø, er efter de foreliggende oplysninger omfattet af en fredning af 10. februar 1964 afsagt af Overfredningsnævnet, om ”fredning af et kystområde mellem Krogen og Bovet i Byrum sogn på Læsø.”

Frederikshavn Kommune har oplyst, at der ikke har kunnet opnås enighed mellem kommune og lodsejer om den nærmere pleje af det fredede areal. Kommunen har bl.a. oplyst, at afgræsning er den foretrukne plejeform til sikring mod tilgroning og bevarelse af en lysåben naturtype i overensstemmelse med formålet med Naturbeskyttelsesloven.

Hugo Barlach har udtalt sig imod afgræsning som naturpleje og har endvidere anført, at det er i strid med fredningsbestemmelserne, at Naturstyrelsen og kommunen har fået lodsejerne til at betale for plejen, som efter Hugo Barlachs vurdering er en kommunal opgave.

Fredningsnævnet har den 20. december 2018 indhentet en udtalelse hos Miljøstyrelsen, Landskab og Skov, som i en mail har udtalt følgende:

”...

Fredningsnævnet har med nedenstående mail anmodet Miljøstyrelsen om teknisk bistand jf. naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 4.

Nedenstående oplysninger og bemærkninger skal alene ses som svar på anmodningen om teknisk bistand.

Fredningsnævnet har modtaget en henvendelse fra Frederikshavn Kommune vedrørende pleje af et areal på Læsø. Det fremgår, at en lodsejer har rettet henvendelse til kommunen fordi han ikke er enig i den pleje, der udføres på hans ejendom og i øvrigt mener, at der ikke er grundlag for, at den lokale lodsejerforening opkræver en pasningsafgift for gennemførelse af plejen.

Miljøstyrelsen har gennemgået det tilsendte materiale.

Miljøstyrelsen skal indledningsvis understrege, at de gældende regler om pleje og tilsyn fremgår af bekendtgørelse nr. 924 af 27. juni 2016 – bekendtgørelse om pleje af fredede arealer og tilsyn.

Det fremgår af bekendtgørelsen § 1, stk. 5, at en eventuel uenighed om en varslet plejeforanstaltning forelægges fredningsnævnet, som træffer afgørelse om gennemførelse af plejeforanstaltningen.

Det fremsendte materiale indeholder bl. a. en plejeplan fra Nordjyllands Amt, dateret 1981. Det er Miljøstyrelsens vurdering, at denne plan er af overordnet karakter og indeholder flere alternativer for plejen af vedkommende lodsejers ejendom. Det fremgår ikke af sagen, om og i givet fald, hvornår lodsejeren er blevet orienteret om plejeplanen, jf. bek. § 1, stk. 3 og om de konkrete plejeforanstaltninger, jf. bek. § 1, stk. 4. På det foreliggende grundlag er det således ikke muligt at vurdere, om lodsejeren har haft mulighed for at gøre indsigelse mod plejeforanstaltningen, jf. bekendtgørelsens § 1, stk. 5.

Det er derfor Miljøstyrelsens vurdering, at der ikke på nuværende tidspunkt er grundlag for, at fredningsnævnet kan behandle henvendelsen i henhold til bekendtgørelsens § 1, stk. 5.

Miljøstyrelsen finder anledning til at bemærke, at det synes uklart hvornår og i hvilket omfang lodsejeren er blevet orienteret om plejeplanen for området, om lodsejeren er blevet underrettet om den konkrete plejeindsats på hans ejendom og har fået muligheden for selv at udføre plejen.

Med hensyn til spørgsmålet om en opkrævning af en afgift for pleje af arealet, skal Miljøstyrelsen henvise til bekendtgørelsens § 1, stk. 2, hvoraf det klart fremgår, at pleje skal udføres, så det ikke medfører udgift, væsentlige gener eller tab for ejer og bruger. Den mulighed bekendtgørelsen giver en lodsejer for selv at udføre en given plejeforanstaltning, giver efter Miljøstyrelsens opfattelse ikke plejemyndigheden (kommunen) mulighed for at pålægge lodsejere en afgift for udførelse af pleje, som kommunen udfører.

Henvendelsen giver ikke Miljøstyrelsen anledning til yderligere bemærkninger. Hvis fredningsnævnet har behov for yderligere oplysninger eller har særlige spørgsmål, står Miljøstyrelsen selvfølgelig til rådighed.

...”

Frederikshavn Kommune, Center for Teknik og Miljø, har på fredningsnævnets forespørgsel i en mail af 6. juni 2019 herefter udtalt følgende:

”...

Frederikshavn kommune har nu langt om længe fået taget fat på nedenstående sag om naturpleje indenfor et areal på Læsø. Miljøstyrelsens svar på fredningsnævnets anmodning om teknisk bistand ser umiddelbart rigtig ud og det er min vurdering at de har ret. Det pågældende areal består af beskyttet hede og ligger inden for fredningen af Bovet. Jf. fredningskendelsen lægges der særligt vægt på, at udsigten fra vejen ud over den smalle kyststrækning bevares. Der udover giver fredningskendelsen mulighed for, at selvsået bevoksning kan fjernes ved fredningsnævnets foranstaltning og uden udgifter for lodsejer.

For at opretholde fredningskendelsen og sikre den lysåbne hedenaturtype samt bevare sammenhængen med områderne på begge side af arealet, er det min vurdering, at sagen bør løses ved, at der laves en naturplejeaftale med lodsejeren som siger, at arealet til enhver tid skal holdes træfrit og

med lav plantevegetation. Det kan ske ved rydning af al træopvækst efter behov og minimum hvert 5. år, samt kontrolleret afbrænding af høje græsser for at fjerne næringsstoffer og fremme den lave urtevegetation. I stedet for afbrænding kan der foretages årlige slet med efterfølgende fjernelse af afklippet. Det vil herefter være op til lodsejeren, om han ønsker at foretage naturplejen selv eller overlade det til Læsø kommune.

...”

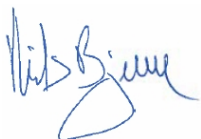
Fredningsnævnet må under henvisning til de indhentede udtalelser, herunder navnlig den udtalelse, der er indhentet hos Miljøstyrelsen, nå frem til, at der på nuværende tidspunkt ikke er grundlag for, at fredningsnævnet kan træffe afgørelse om en gennemførelse af plejeforanstaltninger, jf. plejebekendtgørelsens § 1, stk. 5. Som Miljøstyrelsen har anført er der usikkerhed om, hvorvidt lodsejeren i sin tid er blevet præsenteret for plejeplanen og derved har haft mulighed for at gøre indsigelse.

Fredningsnævnet agter derfor ikke at foretage sig yderligere i sagen, men skal opfordre til, at der mellem lodsejer og de kommunale myndigheder indgås en aftale om naturpleje. Hvis dette ikke er muligt, kan de kommunale myndigheder eventuelt udarbejde en plejeplan for arealet og her gå frem efter bestemmelserne i plejebekendtgørelsen.

Fredningsnævnet skal i relation til spørgsmålet om betaling af en afgift for udførelse af pleje henholde sig til det, som er nævnt af Miljøstyrelsen. Der kan her henvises til plejebekendtgørelsens § 1, stk. 2.

Dette brev er sendt til orientering til Miljøstyrelsen,

Med venlig hilsen

Niels Bjerre

formand

Fredningsnævnet for Nordjylland, nordlig del,
Badehusvej 17, 9000 Aalborg,
telefon 3025 5459
mail:nordjyllandnord@fredningsnaevn.dk

Den 11. juni 2024

FN-NJN- 10-2024 – tidligere 62-2021: Klage over varslet plejeplan ved Bovet på Læsø.

Fredningsnævnet har den 11. oktober 2021 fra Læsø Kommune modtaget klage fra Jacob Altenborg på vegne lodsejer Christian Thorsen over varslet iværksættelse af plejeplan for matr.nr. 175e Byrum By, Byrum, beliggende på arealer ved Østerby på Læsø.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af arealerne holdt møde dels ved arealerne, dels på kommunekontoret som neden for beskrevet i henholdsvis 2021 og 2024

Sagens baggrund

I maj 2021 udarbejdede Læsø Kommune plejeplan for det fredede område ved Bovet på Læsø. Arealerne er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. februar 1964, der er en tilstandsfredning bl.a. med en bestemmelse om, at der ikke må beplantes, planeres, opfyldes eller opgraves, samt at almenheden i et vist omfang skal have adgang til arealerne. Herudover fremgår det, at "Selvsået bevoksning vil uden udgift for lodsejerne kunne fjernes ved fredningsnævnets foranstaltning".

Det fremgår af plejeplanen, at plejen udstrækkes til følgende areal:

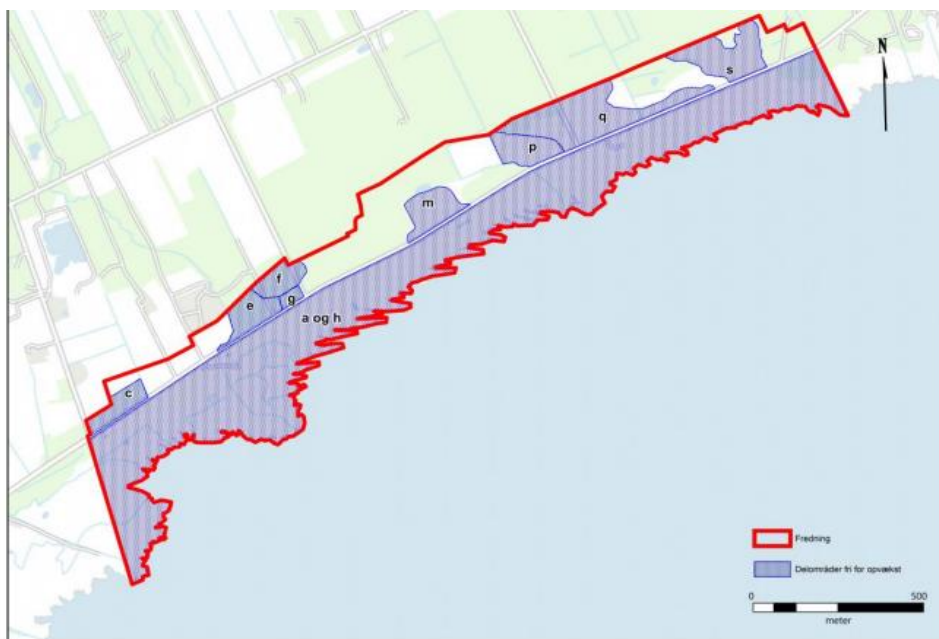

Læsø Kommune har oplyst, at fredningen strækker sig over et areal på 2,5 km på begge sider af hovedvejen mellem Byrum og Østerby-halvøen.

Materialet, der viser områdets tilstand på fredningstidspunktet vurderes til at være utilstrækkeligt. Der tages derfor udgangspunkt i en plejeplan for området fra 1981.

Ifølge Læsø Kommune fastsætter den gamle plejeplan, at al opvækst syd for vejen skal ryddes i en bræmme langs vejen med undtagelse af enkelte fyr og enebær. Mellem bræmmen og havet er der i dag strandeng, der typisk ikke umiddelbart gror til som det højere liggende, tørre jord i bræmmen.

Kortet fra den gamle plejeplan angiver strandengen som eng og bræmmen som lyngklædt. Kortet viser endvidere, at området nord for vejen er præget af lyngdække mod øst, mens den vestlige del af området er mere dækket med træer og krat. I henhold til planen ryddes hele området for træer med undtagelse af store pilebuske. Områderne q, p, m, g, f, c og e ryddes for al selvsået opvækst, hvilket tolkes som al opvækst, idet man i henhold til fredningen ikke må beplante området.

Kort 2 - Områder fri for opvækst iht. gammel plejeplan.

Det fremgår af plejeplanen om Natura 2000 - forhold på arealerne følgende:

”... Natura-2000 område nr. 9 ”Strandenge på Læsø og havet syd herfor” dækker hele området syd for hovedvejen og strækker sig i øvrigt fra Danzigmann i øst til Stokken og Læsøs vestkyst. Hele Natura 2000 området kan ses i bilag 3, med de forskellige udpegning som Ramsar-, habitat- og fuglebeskyttelsesområde, samt de udpegede naturtyper i det fredede område og naturtilstanden herfor i 2016-2019. For det konkrete område for denne plejeplan gælder, at størstedelen af arealer syd for vejen er strandeng, mens to mindre arealer er henholdsvis våd hede og tidvis våd eng. Områderne er henholdsvis høj og god tilstand. Derudover er området fuglebeskyttelsesområde for arterne mørkbugget knortegås, sortand, trane, alm. Ryle, tinksmed, havterne, mosehornugle, edderfugl, fløjlsand, klyde, lille kobbersneppe, splitterne og dværgterne

samt at:

Natura 2000-området strækker sig langt mod syd i havet, blandt andet som følge af den store betydning for fuglelivet. Læsø er en vigtig raste- og yngleplads for mange vandfuglearter, og af samme grund er der etableret et vildtreservat i farvandet Bovet til Knotten for at beskytte området for raste- og ynglefugle ved at forbyde jagt og regulere færdslen i området. Ud over de arter, der er udpeget i

forbindelse med Natura 2000-området, har reservatet også til formål at beskytte arterne, gravand, hvinand, sangsvane og pibeand...”.

Endelig har Læsø Kommune peget på de rekreative interesser i området.

Kommunen har oprindeligt om metoder til plejen anført, at det kan ske ved fladeslåning med traktor og spearhead, håndkraft, afbrænding af flader og afgræsning med kvæg eller heste, og at får kun bør anvendes i yderzoner, men har under den senere behandling frafaldet at benytte spearhead..

Kommunen har om plejen anført, at den er opdelt i områder:

- Syd for vejen:
Her er afgræsning en velegnet metode til naturpleje suppleret i visse områder med rydning ved håndkraft. De få områder, der ikke afgræsses skal holdes åbne og fri for opvækst. Enkelte træer kan efterlades på de højere liggende arealer med hede, hvor enebær og eg anses for hjemmehørende i naturtypen. Ældre skovfyr kan bevares i området, medens al anden opvækst fjernes.

- Nord for vejen:
”... Nord for vejen udfører kommunen kun naturpleje i de områder, der skal holdes åbne og fri for opvækst. Naturplejen skal arbejde for en god naturtilstand på arealerne i henhold til Natura-2000 udpegningen og § 3-beskyttelsen. Opvækst af træer i områderne skal ryddes med kratrydder eller motorsav. Opvæksten skal ryddes ved terrænhøjde. Større træer fjernes fra området, mens træer og buske under 1 meter kan blive liggende, hvis det er spredt opvækst. Ved rydning af større områder med tæt men lav opvækst fjernes al opvæksten fra området. Områder med udbredt lyngdække bør kun slås af med maskine, hvis der er problemer med opvækst af træer. Der prioriteres at rydde træopvækst med punktrydning, da opvæksten dermed kan skæres ved eller lige under terræn og dermed hæmmes så meget som muligt eller går helt ud. Fladerydninger med maskine, hvor der holdes en højde op til eksempelvis 20 cm over terræn er u hensigtsmæssig og vil i meget ringere grad hæmme væksten og slet ikke kunne få opvæksten til at gå ud. Problemet med opvækst vil derfor gentage sig år efter år. Fladeslåning af lyng årligt er u hensigtsmæssigt, da lyngen vil risikere at blive udkonkurreret af græsser i området. Fladeslåning med maskine bør derfor ikke foretages hvert år...”.

Kommunen har tilskyndet lodsejerne til selv at hegne og afgræsse arealerne.

Læsø Kommune orienterede ved brev af 15. september 2021 lodsejerne om plejeplanen.

Den 11. oktober 2021 fremsendte Jacob Altenborg på vegne lodsejer Christian Thorsen klage over plejeplanen. Der anføres en række indsigelser, hvorefter plejeplanen er for vidtrækkende i forhold til fredningens bestemmelser, at den ikke overholder plejebekendtgørelsens krav i § 1, stk.3 og at plejeplanen gennemføres delvist og med væsentlig forskelsbehandling

Indsigelserne sammenfattes således:

”... Det er klagers vurdering at den udarbejdede plejeplan i alt sin væsentlighed for så vidt angår arealet nord for vejen går langt ud over fredningskendelsens formål og præmisser. Der er intet sted i fredningen anført, at områder skal holdes lysåbne og fri for opvækst, men derimod at de kan holdes fri for opvækst. Desuden gælder, at fredning nord for vejen primært var for at friholde områderne for bebyggelse. Herudover kan klager ikke acceptere fastsættelsen af naturtilstanden i 1964, som vurderet

af være foretaget på alt for spinkelt et grundlag og med baggrund i materiale, der er stærkt mangelfuldt. Klager kan derfor ikke acceptere Læsø Kommunes plejeplan for området og deraf følgende orientering om naturpleje...”.

Fredningsnævnet anbefalede under en besigtigelse den 23. februar 2022 parterne at indlede en dialog om en skånsom fjernelse af opvæksten med træer m.v. uden fladeskåning med traktor og spearhead. Kommunen ville da udarbejde en revideret plejeplan med såvel indhold af plejen som metoder dertil samt nærmere beskrivelse af arealets tilstand.

Parterne er ikke nået til enighed, og klager oplyser derudover, at han ikke har fået henvendelse fra kommunen.

Dansk Botanisk Forening har den 22. februar 2022 bl.a. anført, at det fredede areal på fredningstidspunktet i 1960, var udtalt lysåbne og kun med sporadiske træer af nogen betydning. Den fremherskende træart var Dun-Birk. Desuden indgik flere arter af Pil som Gråpil, Øret Pil og Krybende Pil i busklaget. Siden de gennemførte fredninger har flere arter af nåltræer stedvist bredt sig ind i de berørte områder. Ene forekom dengang og forekommer i dag mange steder i de berørte områder. Det er særskilt anført, at kommunen i forbindelse med kommende rydningsarbejder bør undtage forekomster af ene. Det anbefales, at kommunen ved rydningsarbejderne tillades at anvende motorsav. Den beskrevne plejeplan anbefales på det kraftigste.

Friluftsrådet har i mail af 13. maj 2024 anført:

”...

I det medsendt skriv fra Læsø kommune står der følgende at det pågældende areal har gennem alle årene været ryddet og været udpeget som hede. Hvis den påstand er korrekt, ville der jo ikke være træer som skal fjernes. Når fredningsnævnet træffer sin afgørelse, må der tages i betragtning at det daværende Nordjyllands Amt og Læsø kommune har gennem flere år udvist passivitet og har ladet træerne blive store. Friluftsrådet finder det mærkeligt at ejeren og forvaltningen ikke kunne blive enig på grund et politisk pres. Hvis forvaltningen og ejeren kunne nå til enighed, bør det være resultatet efter Friluftsrådet opfattelse.

...”

Danmarks Naturfredningsforening har i mail af 16. maj 2024 udtalt:

”...

Vedr. matr.nr. 175e Byrum By. DN-FL støtter kommunens plejeplan. Lodsejernes indvendinger er tydeligvis alene drevet af jagt interesser.

...”

Fredningsnævnets behandling af sagen i 2024

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 15. maj 2024 med besigtigelse og efterfølgende drøftelse. I mødet deltog fredningsnævnet ved formanden, dommer Niels Bjerre og det ministerielt

udpegede medlem Ditte Svendsen og det kommunalt udpegede medlem Jess Jessen-Klixbull. Å vegne For Læsø Kommune mødte Stine Pagel Hansen samt Anni Rulle, Folmer Hjort Kristensen og Karsten Skov Pedersen. For Danmarks Naturfredningsforening mødte Flemming Olsen. For Friluftsrådet mødte Thomas Jensen. Sammen med lodsejer Christian Thorsen mødte Jacob Altenborg.

Til stede var endvidere for Fonden Læsø Strandjægere Jørgen Larsen og Lindy Nielsen.

Christian Thorsen oplyste, at han ejer i alt ca. 7 ha jord, men kun ca. 1 ha nord for vejen, hvilket er det aktuelle areal. Jakob Altenborg fastholdt i det væsentlige de tidligere bemærkninger, herunder, at der sker en forskelsbehandling af lodsejerne i den omhandlede fredning samt at Overfredningsnævnets afgørelses bestemmelser om pleje er ”kan” og ikke ”skal”- bestemmelser. Lodsejer var i 2021 indstillet på en mindelig løsning med rydning af et mindre areal langs vejen.

Jakob Altenborg foreviste en alternativ plan for rydning af arealet med forslag om, at ikke hele arealet ryddes, men kun delvist, således at der efterlades ”øer”, hvor træer og buske kan blive stående.

Fredningsnævnets afgørelse

I henhold til plejebekendtgørelse nr. 924 af 27. juni 2016 § 1, stk.5, træffer fredningsnævnet afgørelse vedrørende gennemførelse af pleje på ikke-statslige arealer, når der af ejer eller bruger fremsættes indsigelse imod de varslede plejeforanstaltninger.

Det følger af plejebekendtgørelsens § 1, stk. 3, at plejeplanen skal indeholde en beskrivelse af den naturtilstand, der ønskes opretholdt eller genskabt, og en beskrivelse af de foranstaltninger, der sigter mod opnåelse af fredningens formål.

Fredningsnævnet finder, at plejeplanen opfylder de nævnte betingelser. Det må efter de foreliggende oplysninger, samt efter en besigtigelse af arealet, antages, at det omhandlede areal benævnt ”m” på fredningstidspunktet i det væsentlige var et lysåbent areal.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at ”arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand og må ikke beplantes”, og i forbindelse med Overfredningsnævnets behandling af sagen blev der tilføjet følgende: ”Selvsået bevoksning vil uden udgift for lodsejerne kunne fjernes ved fredningsnævnets foranstaltning.”

I plejeplanen er det angivet, at al selvsået opvækst skal ryddes. Denne rydning omfatter i henhold til plejeplanen ”fortrinsvis birk og fyr. Dværgbuske som lyng, revling, krybende pil og mosepors ryddes ikke, ligesom hvidtjørn, eg og enebær også skal blive stående.”

På den baggrund finder fredningsnævnet, at en pleje som anført i den varslede plejeplan uden anvendelse af traktorer og spearheads vil fremme arealets tilstand i overensstemmelse med fredningsafgørelsens formål og plejeplanen kan derfor godkendes.

Fredningsnævnet må afvise, at der ved en gennemførelse af plejeplanen sker en forskelsbehandling i forhold til de andre lodsejere omfattet af planen, da de berørte arealer må bedømmes hver for sig med den forskellige naturtilstand, som disse arealer har.

Fredningsnævnet vurderer på baggrund af Læsø Kommunes oplysninger om den skitserede plejes indvirkning på Natura 2000- og Habitatområder, at den foreslåede pleje ikke vil påvirke disse arealer i negativ grad. Plejeforanstaltningerne vil efter det oplyste ikke indebære forringelse af de naturtyper eller levesteder for arter eller medføre betydelige forstyrrelser for de arter, som området er udpeget for.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevarerklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevarerklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevarerklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevarerklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevarerklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk. Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevarerklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevarerklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevarerklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevarerklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevarerklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevarerklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Med venlig hilsen

Niels Bjerre

Denne afgørelse sendes til:

1. Ditte Svendsen,
2. Jess Jessen- Klixbull,
3. Miljøstyrelsen,
4. Læsø Kommune, att. Stine Pagel Hansen
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Frederikshavn/Læsø,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Læsø,
9. Dansk Botanisk Forening v/ Flemming Thorning-Lund,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Vendsyssel,
12. Christian Thorsen,
13. Jakob Altenborg.